

Kateheze za prvopričesnike i njihove roditelje

Piše i odgovara don Krešo Puljić, župnik

Tri napomene: prve dvije napomene tiču se metodologije rada s djecom i njihovim roditeljima, a treća na liturgijske pjesme koje pjevamo i koje učimo kroz cijelu vjeronaučnu godinu:

- 1. Grupni rada s djecom u župi

Ne prakticiramo frontalni način poučavanja djece. Budući da imamo velik broj djece u svim razredima, posebno prvopričesnika i krizmanika, stoga ih dijelimo po grupama. U grupnom radu svećenicima pomažu animatori za župnu katehezu (studenti i srednjoškolci), kojima svećenici svaki puta održe katehezu koju oni dobro prouče prije grupnog rada s djecom. Većina od ovih animatora surađuju sa svećenicima već više godina te su vrlo prokušani i osposobljeni za katehetski rad s djecom. Zajedno s djecom svećenici povremeno vrednuju rad animatora.

Prvopričesnici se svake godine dijele u 7 grupa, koje kao svoj znak imaju jednu od duginih boja i liturgijsko ime koje ta boja označuje: ljubičasta – *obraćenje*; tamnoplava – *vjera*; svijetloplava – *vjernost*; zelena – *nada*; žuta – *poslušnost*; narančasta – *sreća*; crvena – *ljubav*.

- 2. Župno-obiteljska kateheza

Priprema djece za prvu svetu pričest zamišljena je tako da i roditelji moraju biti vrlo angažirani u pripremi djece. Na satu župne kateheze (u grupnom radu) djeci se objasni svaka kateheza, koju su kasnije kod kuće roditelji dužni, radi sebe i radi djece, obraditi zajedno sa svojom djecom, da uče zajedno i da uče jedni od drugih te da roditelji preko ovih kateheza prenose na djecu iskustvo svoje vjere. Djeca moraju dobiti dojam da ih i roditelji uvode u vjeru Crkve, a ne samo župnik i župa. Stoga, sve kateheze za prvopričesnike objavljujemo u našem *Župnom vjesniku*. Svi su roditelji zamoljeni da te kateheze prouče sa svojom djecom u obitelji.

Ovdje konstatiramo žalosnu činjenicu da nam se, na ovakvu suradnju, nije odazvalo mnogo roditelja. Mi se nećemo predavati, ustrajavamo na ovoj metodi. Svaki početak je težak, pa i ovaj, ali to nas neće obeshrabriti, isto onako kao što nas neće obeshrabriti aktivnije uključivanje krsnih kumova u duhovnom odgoju djece za koju su na krštenju obećali da će ih pomagati molitvom, savjetom i svjedočanstvo svoje vjere.

- 3. Liturgijske pjesme

Uvijek, ako je to ikako moguće, ili na početku ili na kraju župne kateheze, učimo pjevati ili umjesto molitve pjevamo jednu liturgijsku pjesmu koja se slaže s tematikom dotične kateheze, naredne nedjelje ili s dotičnim liturgijskim vremenom. Budući da naša župna kateheza vodi prema nedjeljnoj liturgiji, tako i sve naše pjesme koje učimo pjevati na župnoj katehezi, pjevamo na nedjeljnoj misi u 9 sati. Isto tako, većinu od tih pjesama pjevamo na liturgijskoj proslavi prve svete pričesti. Uz pjesme često koristimo i tekstove iz Evanđelja koji se tiču dotične teme.

Jednogodišnji program kateheza za prvu svetu pričest (2007./2008.)

1. Kršćanski odnos prema Bogu

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

Pjesma na početku: *On je ljubav koja ljubi*

1. Bog je moj Stvoritelj koji me stvorio na svoju sliku. Svaki je čovjek posebno i izvrsno Božje djelo. Nijedan čovjek na svijetu nije isti. Čovjek nije plod nekakve serijske proizvodnje. Svakome Bog udahne u dušu svoga Duha i svakoga posebno stvora na svoju sliku i priliku. Čovjek je Božji „ručni rad“.

2. Isus Krist, Sin Božji je najsavršenija Božja slika. **Bog nas je sve stvorio po slici svoga Sina Isusa Krista.** On je u nam obnovio dostojanstvo djece Božje i objavio nam da nam je Bog Otac. Djeca Božja postajemo krštenjem. Po krštenju stvaramo svoj savez s Bogom: da ćemo ga ljubiti i poštovati, da ćemo mu biti vjerna i dobra djeca. Bog je nama uvijek vjeran, uvijek nas ljubi. Rastući u vjeri postajemo sve više svjesniji sebe i svoga dostojanstva djece Božje.

3. Moj odnos prema Bogu treba biti sinovski, ponizan i poslušan, pun poštovanja i ljubavi, jer Bog nije šef, policajac ili vladar, nego **Otac**. **Bog je ljubav** (1 Iv 4,16). Trebamo Bogu uzvratiti ljubav za ljubav. Gajiti prema Bogu iskreni osobni odnos i odnos kao Crkva, kao Narod Božji.

4. Bog nam treba biti uvijek na prvom mjestu, ništa nam ne smije biti važnije od njega. Ne smijemo ga nikada zatajiti (da ga se postidimo kao Petar), ni izdati (kao Juda, tj. da su nam od njega važniji naši planovi, idoli, hobiji, želje i prohtjevi). Ne možemo Bogu reći da nismo imali vremena za nedjeljnu misu i za dnevnu molitvu.

5. Čuvati i braniti dostojanstvo Božje i davati zadovoljštinu Bogu za teške psovke i prostakluge: kad se čuje teška bogopsovka treba u sebi reći **Blagoslovljen budi Bog!** Bog se brani ljubavlju, a ne napadanjem i proklinjanjem psovača. Psovača treba nasavjetovati, blago opomenuti. Mi kao pravi vjernici-kršćani jesmo i trebamo biti branitelj Božji.

6. Naš odnos prema Bogu definiran je u *Dvije zapovijedi ljubavi* (u prvoj) i u *Deset Božjih zapovijedi* (od 1. do 3. zapovijedi).

Dvije zapovijedi ljubavi – prva zapovijed:

- 1. Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svom dušom svojom i svim umom svojim.

Deset Božjih zapovijedi – prve tri zapovijedi:

- 1. Ja sam Gospodin Bog tvoj; nemoj imati drugih bogova uz mene.
- 2. Ne izusti imena Gospodina Boga svoga uzalud.
- 3. Spomeni se da svetkuješ dan gospodnji.

Naše odluke za život:

- 1. Redovito slaviti nedjeljnu svetu misu
- 2. Svaki se dan ujutro i navečer moliti Bogu
- 3. Redovito ići na župni i školski vjeronauk
- 4. Bog će nam biti uvijek najvažniji i na prvom mjestu
- 5. Nikada Boga psovati ili ga isprazno uzimati u usta
- 6. Davati zadovoljštinu Bogu za teške psovke

2. Kršćanski odnos prema bližnjima

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

Pjesma na početku: *Gospodine, pomози nam da te više ljubimo,*

Gospodine, pomози nam da se više ljubimo!

1. **Svaki čovjek je moj bližnji**, moj brat, zato što je sve ljude stvorio Bog, na sliku svoga sina Isusa Krista. Na kršćane Isus obvezuje da ljubimo jedni druge i da ljubim sve ljude, čak i svoje neprijatelje.

1. **Isus se izjednačava sa siromasima i potrebnicima.** Zato od nas traži da ih ljubimo kao njega i da ga prepoznavamo u siromasima, potrebnicima, bolesnicima... Ljubav prema bližnjima uvelike pomaže i odlučuje o našem vječnom spasenju potrebi: „Dođite blagoslovljeni Oca mogega, i primite u posjed kraljevstvo koje vam je pripravljeno od postanka svijeta! Jer bijah gladan i dadoste mi jesti; bijah žedan, i napojiste me; bijah putnik i primiste me; bijah gol i obukoste me; bijah bolestan i pohodiste me; bijah u tamnici i pohodiste me... Zaista, kažem vam, meni ste učinili koliko ste učinili jednomu od ove moje najmanje braće (Mt 25, 34-40).

- – „Vjera bez djela je mrtva” (Jak 2, 26).
- – „Vjera ljubavlju djelotvorna” (Gal 5,6).

- **3. Biti prema svima dobar i susretljiv;** pomagati rado i s drugima dijeliti ono što im je potrebno: „Neka svatko dadne kako je srcem odlučio, a ne sa žalošću i na silu, jer Bog voli vesela darivatelja” (2 Kor 9,7).

1. **Naš odnos prema bližnjima definiran je u Drugoj zapovijedi ljubavi i u Isusovoj Novoj zapovijedi.**

- – **Druga zapovijed ljubavi:** *Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga.*
- – **Isusova Nova zapovijed:** *Ljubite jedan drugoga; kao što sam ja ljubio vas, ljubite i vi jedan drugoga (Iv 13, 34).*
- **5. Naš cjelokupni odnos prema bližnjima definiran je u 10 Božjih zapovijedi (od 4. do 10 zapovijedi).**
 - *4. Poštuj oca i majku da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.*
 - *5. Ne ubij.*
 - *6. Ne sagriješi bludno.*
 - *7. Ne ukradi.*
 - *8. Ne reci lažna svjedočanstva.*
 - *9. Ne poželi tuđeg ženidbenog druga.*
 - *10. Ne poželi nikakve tuđe stvari.*
- **6. Trebamo u svom okruženju širiti civilizaciju ljubavi:** paziti na kršćansku kulturu govora i ponašanja da našim bližnjima s nama bude lijepo.

- **7. Moliti za svoje bližnje** te gajiti osjećaj zahvalnosti prema onima koji te vole i koji ti dobro čine.

3. Kršćanski i odnos prema samome sebi

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

- **1. Čovjek se razlikuje od drugih stvorenja** zato što je stvoren na sliku Božju (Post 1,27). Istočnim grijehom Adama i Eve ta je slika Božja u čovjeku oštećena. Bog nas je, po slici

svoga Sina Isusa Krista na čudesan način stvorio, a po rođenju istoga svoga Sina još čudesnije obnovio.

- 2. Ta čudesna obnova slike Božje u nama događa se po sakramentu krštenja. Po krštenju mi postajemo prava djeca Božja. Po krštenju mi sklapamo savez ljubavi i prijateljstva s Bogom. Svi drugi sakramentu uvećavaju u našoj duši milost i ljubav Božju.

- 3. Jedan kršćanin može imati ispravan odnos prema samome sebi samo ako ima ispravan odnos prema Bogu i prema bližnjima. To znači da živi i u djelo provodi *Deset zapovijedi Božjih, Dvije zapovijedi ljubavi i Novu zapovijed ljubavi*. Ako iskreno ljubimo Boga i svoje bližnje, onda možemo ispravno i sebe ljubiti.

- 4. Da bi sebe mogli ljubiti i imati ispravan odnos prema sebi potrebno je:
 - a) **Biti svjestan sebe** – da sam dijete Božje, da su mi svi ljudi braća, da sam u Božjim očima netko i nešto, da sam član Crkve, da sam važniji od anđela...
 - b) **Vladati sobom** – znači da trebam redovito moliti i primati sakramente da se mogu oduprijeti grijehu i zlu. Tako se najbolje ovladava sobom. Kršćanin ne smije dozvoliti da ga prevari Sotona, kao što je prevarila Adama i Evu, da živi po svojim nagonima kao životinja, tj. da živi po zapovijedima Sotone: po 7 glavnih grijeha.
- 5. Moramo se u sebi boriti protiv 7 glavnih grijeha:
 - – **Oholost** je kad smo sebi važniji od Boga i od bližnjih;
 - – **Škrtost** je kad teško s drugima išta dijelimo;
 - – **Bludnost** je kad mislimo, čitamo, gledamo i radimo proste stvari;
 - – **Zavist** je kad nam je krivo zbog uspjeha drugih ljudi;
 - – **Neumjerenost u jelu i piću** je kad žderemo umjesto da blagujemo;
 - – **Srditost** je kad bijes u meni pobijedi ljubav;
 - – **Lijenost** je kad umjesto radina čovjeka postajem dan-guba.

- 6. Bog nam je dao život kao **dar**. **Rad** na sebi omogućuje nam da možemo razvijati svoje **darove** i postati **dar** za druge, te da možemo biti **radosni**. **Nerad** rađa dosadu, a dosada ubija svaku **radost**.

4. Naš stav prema općem dobru, stvorenjima i stvarima

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

Čovjek je stvoren na sliku Božju – tj. na sliku Presvetoga Trojstva koje čine tri osobe: Otac, Sin i Duh Sveti i koje žive u međusobnom odnosu ljubavi. Stoga je i čovjek, kao slika Božja, **biće odnosa**: biće koje treba izgrađivati svoj odnos prema Bogu, prema bližnjima (drugima) i prema sebi. O tome smo pisali u prve tri kateheze. Za čovjeka, koji je ispravno izgradi ova tri odnosa, možemo reći da se **ostvario** ili da je u sebi ostvari ispravnu sliku Božju.

Ovdje, u ovoj katehezi, govorimo o **kršćanskom stavu prema vrijednostima** kao što su: priroda, opće i privatno dobro, prema životinjama i prema stvarima. Nauka Katoličke Crkve o čovjekovu stavu prema ovim vrijednostima temelji se na Svetom Pismu i nauci Crkve, te na zdravom razumu i prirodnim zakonima.

1. Naš stav prema prirodi i svemu stvorenomu: Mi katolici molimo u *Vjeronju*: „Vjerujem u Boga Oca, stvoritelja neba i zemlje”. Sav svijet, prirodu i u njoj životinje i biljke, Bog je stvorio radi čovjeka i za čovjeka: „U početku stvori Bog nebo i zemlju” (*Post 1,1*) i „**vidje Bog da je dobro**” (*Post 1, 10*). Nadalje, kad je Bog stvorio čovjeka i sve mu predao i podložio (usp. *Post 1, 28-29*), Biblija kaže „**i vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro**” (*Post 1, 31*). Ovdje vidimo da je **dobro** sve što je Bog stvorio, ali tek postaje **vrlo dobro** kad je sve podložio i predao čovjeku. Božja radost, dakle, nije u stvaranju prirode i živih bića, nego u tom što je sve podredio i prepustio čovjeku. Čovjek treba gledati na stvorenu prirodu i sve stvoreno kao na Božji dar koji pripada svima. Ako jedan vjernik u tome ispravno postupa, onda je njegov stav prema prirodi i svemu stvorenomu izraz i svjedočanstvo njegove vjere, jer zahvalno priznajemo Boga kao stvoritelja i gospodara svekolikoga svijeta, a prirodu kao dom za sve ljude. Zato se i Crkva puno trudi oko ekologije.

Namjerno i nehajno ugrožavanje i upropaštavanje prirode i okoliša težak je grijeh. Svi se moramo brinuti za red i čistoću kako bi priroda i sav stvoreni okoliš bili za čovjekovo dobro i duha i tijela. Moramo prema prirodi i prema svemu stvorenome odgovorno postupati, tako da se i radi svega onoga što je Bog meni povjerio na čuvanje i upravljanje može reći: „i vidje Bog da je veoma dobro”. Bog danas nastavlja stvarati prirodu, red i čistoću u prirodi, preko tebe i mene, preko svih nas.

2. Naš stav prema općem dobru – Postoje dvije vrste materijalnog dobra: opće dobro i privatno dobro (privatno vlasništvo). Opće dobro je Božji dar koji pripada svima. Nepravедno prisvajanje ili korištenje općeg dobra za svoje privatne ciljeve ili nehajno postupanje s njime, težak je grijeh. Ovdje mogu puno učiniti dobra ili zla ljudi i kršćani koji se nalaze u raznim državnim i socijalnim službama kroz koje moraju služiti ljudima. Čovjek ne smije živjeti na račun općeg dobra, nego za opće dobro.

3. Naš stav prema privatnom dobru (vlasništvu) – Svaki čovjek ima pravo na privatno vlasništvo. Bog je u *Dekalogu* (u 10 Božjih zapovijedi) sa 7. i 10. zapovijedi zaštitio privatno vlasništvo: „Ne ukradi!” i „Ne poželi nikakve tuđe stvari!” Tko to radi, čini težak grijeh. I privatno dobro, ako se pošteno stiče marljivim i ustrajnim radom, Božji je dar. I ovdje možemo govoriti o uzajamnom odnosu **dara i rada**.

4. Naš stav prema životinjama – Bog je čovjeka blagoslovio i zapovjedio mu da vlada „svim živim stvorovima” na zemlji (*Post 1, 28*). Životinje trebaju služiti čovjeku, a ne čovjek životinjama, kao što se to danas događa s mnogim kućnim ljubimcima. Mi ne volimo ispravno životinje ako ih imamo, volimo i pazimo više nego djecu i ljude. Takav neispravan stav je grijeh, jer to onda postaje svjesno ili nesvjesno maltretiranje sebe, bližnjih i životinja. Tako mnogi ljudi koji posjeduju razne životinje postaju žrtve, postaju *ljubimci* svojih kućnih životinja. Onda se ne zna tko je komu gospodar, a tko komu ljubimac.

5. Odnos prema stvarima – Nije čovjek velik po onomu što ima, nego po onomu što jest kao čovjek, kao slika Božja. Nije grijeh biti bogat i puno nečega ili svega imati, nego je grijeh pohlepno posjedovati ono što se ima i s drugima ništa ne dijeliti. Mnogi bogataši u duši su najsiromašniji ljudi baš zato što oni ne posjeduju stvari nego stvari posjeduju njih i što niskim ništa ne dijele .

Takvi ljudi se u životu samo **postvare** i **nikad ne ostvare**. Sjetimo se priče iz Evanđelja o bogatašu i Lazaru (Lk 16, 19-31).

5. Kršćanski pozdrav

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

Pjesma: *Hvaljen budi o Bože kralju naš*

Čovjek je vrlo često u neposrednom odnosu s Bogom i s bližnjima. Ljepotu i radost međusobnog susretanja iskazujemo pozdravljanjem. Riječ **sreća** dolazi od riječi **susret**. Kršćanski pozdrav onima koje susrećemo mora biti izraz te sreće. Mi vjernici smo čvrsto uvjereni da je Bog s nama prisutan u svakom iskrenom susretanju s bližnjima.

Čovjeka i svoje bližnje možemo puno puta sresti, ali ih istinski možemo susresti ako podijelimo radost susreta, ako ih iskreno, kršćanski i kulturno pozdravimo.

1. Kršćanski pozdrav Bogu

Bog je naš Stvoritelj i Otac koji nas ljubi neizmjernom ljubavlju.

a) Boga pozdravljamo tako da se svakoga jutra, prekrstimo čim se ustanemo i pozdravimo ga svojom jutarnjom molitvom. Nikada se ne smijemo krstiti na brzino, površno i brzo.

b) Pri ulasku u crkvu stavljamo ruku u blagoslovljenu vodu, stavljamo na sebe znak Presvetoga Trojstva i križa, te okrenuti prema svetohraništu, poklonimo mu se desnim koljenom do zemlje. Jedino pred živim Bogom iskazujemo ovakvo poklonstveno štovanje, tj. pred svetohraništem, gdje živi i pravi Bog prebiva u posvećenim hostijama.

c) Pred križem, oltarom, slikama i kipovima koji predstavljaju Isusa, treba se samo nakloniti glavom.

d) Pri izlasku iz crkve ne treba stavljati ruku u blagoslovljenu vodu, nego se samo prekrstiti i pokloniti do zemlje.

2. Kršćanski pozdrav prema bližnjima u vjeri

a) Svoje prijatelje katolike treba pozdravljati kršćanskim pozdravom: **Hvaljen Isus**, a na taj se pozdrav odgovara: **Uvijeke**. Pozdravlja se prilikom susretanja, a ne izdaleka. Uvijek prvi pozdravlja onaj koji dolazi. Lijepo je kad mlađi prvi pozdrave starije. Ovakvim kršćanskim pozdravljanjem ispovijedamo svoju vjeru u prisutnost Isusa Krista u našem susretu i životu. Isus kaže: „Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima” (Mt 18,20). Bog je, inače, prisutan u svakoj našoj pravoj radosti. Stoga, svaki naš istinski kršćanski susret s braćom jest dio liturgije, dio mise, jest ispovijest vjere, jer ljude susrećemo kao braću u vjeri, kao drugoga Krista.

b. Trebamo pod svaku cijenu izbjegavati nekršćanski pozdrav **Ciao-ćao**, kako se danas govori (na talijanskom riječ *ciao* dolazi od riječi *schiaivo* – što znači *rob*). Nije uvijek dobro ono što je i moderno. Onima za koje znaš da su katolici, a nisi siguran da hoće i znaju nazvati „hvaljenicu” (tj. hvaljen Isus), reci barem **Bog**, i pri dolasku i pri polasku.

b) U međusobnom pozdravljanju (rukovanju) treba gledati osobu u lice. Na upit: **Kako si**, treba odgovoriti: **Hvala Bogu, dobro**. Sve dobro koje imamo, od Boga je. Nije kršćana dostojno da ljude pozdravljamo „reda radi”, radi navike ili umjetne (hinjene) pristojnosti. Bog nije u takvom susretu s nama.

c) Na polasku od kuće ili od prijatelja uvijek se kaže: **Zbogom**, to znači: idi s Bogom, neka te prati Bog, a ne kao što neki misle da je to konačni pozdrav kao da se više nećemo vidjeti.

3. Pozdravljanje poznanika i prolaznika

Civilizacija kršćanske r ljubavi zahtijeva da sve ljude treba susretati u istini i ljubavi.

a) Ljude koje ne poznamo ili slabo poznamo, posebno ako ne znamo kakvih su stavova i uvjerenja, pozdravljamo ih s pozdravom: *Dobar dan, dobar večer, dobro jutro*; doviđenja itd.

IV. Praktične upute

1. Vježbanje ulaženja u crkvu i izlaženja iz crkve.
2. Vježbanje kršćanskog pozdravljanja i odzdravljanja.
3. Vježbanje kulturnog rukovanja i ophođenja s ljudima.

Pjesma na kraju: *Gdje je ljubav-prijateljstvo, ondje je i Bog*

6. Što je molitva i kako treba moliti

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

Molitva na početku: **Očenaš** (sabrati se kao Isus na slici, držati se za ruke i zatvoriti oči)!

Pomagala: Pred djecom stoji Isusova slika u molitvi

I. Što je molitva

1. Molitva je razgovor s Bogom u kojem se naša duša uzdiže k Bogu.
2. Molitva može biti osobna i zajednička. Molitva nije monolog (tj. samo moj/naš govor Bogu, nego molitva je razgovor između nas i Boga.
3. Bog poziva svakoga čovjeka na razgovor s njime, onako kako je u SZ zvao i razgovarao s Abrahamom, Mojsijem, Ilijom... („razgovor licem u lice“).
4. Psalmi su najljepše molitve u SZ koje i Crkva svakodnevno moli u misnim čitanjima i koje svećenici i Bogu posvećene osobe mole svaki dan.
5. **Cilj molitve** je: a) čašćenje Boga, b) širenje njegova Kraljevstva i c) naše osobno posvećenje.
6. Kad zajedno molimo trebamo čvrsto vjerovati da je Isus s nama: „Jer gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima“ (Mt 18,20). U molitvi čovjek nije nikada sam. S njim moli i zemaljska i nebeska Crkva.
7. Mi kroz molitvu sudjelujemo u Kristovoj svećeničkoj službi. Mi smo molitelji za cijeli svijet. Mi u Crkvi imamo moliteljsku zadaću za spasenje svih ljudi.

II. Kako treba moliti

1. U SZ Židovi su svakodnevno molili, zajednički kao obitelj, na krovu svojih kuća (krovovi su bili ravni), okrenuti prema jeruzalemskom hramu: „*Slušaj Izraele! Jahve je Bog naš, Jahve je jedan! Zato ljubi Jahvu, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom! Riječi ove što ti ih danas naređujem, neka ti se urežu u srce. Napominji ih svojim sinovima. Govori im o njima kad sjediš u svojoj kući i kad ideš putom; kad lijegaš i kad ustaješ*“ (Pnz 6, 4-7). I mi Hrvati imamo molitvu kojom ispovijedamo vjeru u Presveto Trojstvo, koju su nam prenijeli naši pradjedovi: *Čvrsto vjerujem u Boga, Oca i Sina i Duha Svetoga. Životom želim potvrditi svoj krsni savez s Bogom i tako obnoviti sveti pradjedovski zavjet vjere u Isusa Krista i vjernosti Katoličkoj Crkvi. Svoju odluku polažem u bezgrešno srce Presvete Bogorodice Marije. Najvjernija Odvjetnice, na braniku stoj, čuvaj našu svetu vjeru i hrvatski dom. Amen!*Ova se molitva treba moliti svaku večer oko 21 sat i tako se povezati sa svim Hrvatima katolicima koji mole.
3. Učenici su vidjeli kako Isus često moli na osami. Stoga su ga zamolili: „Gospodine, nauči nas moliti“ (Lk 11,1). Isus ih je naučio moliti molitvu **Očenaš**, koju je i sam često molio.
4. Moliti treba redovito i ustrajno. Isus nam kaže: „Molite, i dat će vam se! Tražite, i naći ćete! Kucajte, i otvorit će vam se!“ (Mt 7, 7; Lk 11,9). Isus nam uslišava svaku molitvu koju molimo iz čista i iskrena srca.

5. Moliti treba živom vjerom. „Kad se molite, ne izgovarajte isprazne riječi kao pogani, koji misle da će biti uslišani zbog svoga nabranjanja. Stoga vi molite ovako: **Oče naš...**“ (Mt 6 6-13).

6. Moliti treba redovito i ustrajno. Dakle, nije važno samo moliti, pa čak i puno moliti, nego važno je i **redovito** moliti. Kao što tijelo treba redovito krijepti hranom, tako i dušu treba redovito hraniti molitvom. Ako nam molitva ne hrani dušu, onda se ona hrani grijehom i bezvrijednim stvarima. Molitva nam jača vjeru, nadu i ljubav. Štiti nas od napasti i grijeha.

III. Kada i što treba moliti

Treba redovito moliti: ujutro, navečer, prije spavanja, prije i poslije jela.

1. Jutarnja molitva: (*Hvaljen budi Isuse Anđeo Gospodnji, Djela naša i Anđele sveti*);

2. Molitve prije i poslije jela.

3. Večernja molitva (*Ispovijest vjere Hrvata katolika i Molitva Presvetom Trojstvu za obitelj*).

4. Molitva prije spavanja: (*Ispit savjesti i molitva Hvala ti, Bože, za ovaj dan*).

Zaključna pjesma: *Evo me u domu Tvome*.

7. Isus nam uslišava molitve

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

Metodološka pomagala: 1. Tekst o Jerihonskom slijepcu i plakat na kojem je Isus i Bartimej. 2. Tekst pročitati pred svima i objasniti plakat. RAZrada teme po grupama.

„Kad je Isus izlazio iz Jerihona sa svojim učenicima i s mnogim narodom, sjedio je kraj puta slijepac prosjak Bartimej, sin Timejev. Čim ču da je to Isus Nazarećanin, počeo vikati: 'Isuse, Sine Davidov, smiluj mi se!' Mnogi su ga riječima zaustavljali da štiti, ali on je još jače vikao: 'Sine Davidov, smiluj mi se!' Isus se zaustavi te reče: 'Zovnite ga' Zovnuše slijepca i reknu mu: 'Uzdaj se! Ustani, zove te!' On baci svoj ogrtač, skoči i dođe k Isusu. Isus ga upita: 'Što hoćeš da ti učinim?' 'Učitelju, da progledam!' – odgovori mu slijepac. 'Hajde – reče mu Isus – tvoja te vjera spasila!' Smjesta progleda i uputi se za njim“ (Mk 10, 46-52).

1. Slijepac Bartimej **vjerovao** je da je Isus Sin Davidov i Sin Božji, da je jedini Spasitelj. On je vjerovao da će ga Isus čuti, da mu On može i želi pomoći. Bartimejeva radost, bila je velika zato što je progledao ali mu je **radost tek onda bila potpuna kada je ugledao Isusa** i kad se uputio za njim te postao njegov učenik

2. Trebamo moliti **s vjerom**. Isus nam uslišava molitve: „Što god zamolite u moje ime, učinit ću“ (Iv 14, 13). Isus je uvijek uslišavao one koji su ga s vjerom molili. Stoga je onima koje je ozdravio ili kojima je oprostio grijehe uvijek govorio kao i Bartimeju: „Idi u miru, tvoja te vjera spasila“.

3. Trebamo moliti **ustrajno** u protivštinama života, kao slijepi Bartimej, I onda kada nas ismijavaju ili ušutkavaju kao i Bartimeja, kad smo razočarani i kad nam loše ide, kad mislimo da nam molitva ne treba jer nam ništa ne manjka. Ali, Isus nasm poručuje: „Ištite i primit ćete, da radost vaša bude potpuna“ (Iv 16,24).

4. Isus je posebno molio prije odlučujućih momenata svoga života i poslanja: prije krštenja, prije izbora apostola, prije njihova poslanja – da ne izgube vjeru u teškim trenucima i kušnjama života, molio je prije svoje muke. Naučio je moliti i svoje apostole molitvu **Očenaš**. Zadnja njegova molitva puna povjerenje u Oca Nebeskoga je prije izdisaja na križu: „Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj“ (Lk 23,48).

5. Prva pričest je veliki i posebni događaj za naše prvopričesnike. U ovoj godini oni trebaju redovito, ustrajno i s vjerom moliti, kao i slijepi Bartimej, da bi osjetili pravu i **potpunu radost** kad im Isus ozdravi i očisti dušu od svih grijeha u prvoj svetoj ispovijedi te da ga očima tijela i duše prepoznaju kad ga po prvi puta prime u posvećenju hostiji kao pravoga i živoga Boga, kao jedinog spasitelja Isusa Krista, da uzmognu odlučno početi za Isusom kao i Bartimej, da postanu i ostanu njegovi učenici.

6. Da bi obitelji naših prvopričesnika mogle biti prava Isusova „Kućna Crkva“ (LG 11) i da bi mogle ići za Isusom kao i Bartimej, trebaju redovito svakodnevno zajedno moliti u obitelji i nedjeljom slaviti svetu misu. Tako će ispuniti zavjet koji smo dali Isusu kao hrvatski katolički narod u Ninu, 1979. godine (kada smo slavili 1300 godina kršćanstva u Hrvata i 1100 godina naše neprekinute vjernosti Svetoj Stolic): **Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom slavi svetu misu**. Uz ovu molitvu neka mole i: Molitvu Presvetomu Trojstvu za obitelj. Ove molitve neka budu prvopričesnicima i njihovim roditeljima duhovna priprava za Prvu svetu pričest. Neke zajedničku molitvu predvodi prvopričesnik.

Na svršetku kateheze u župi pjeva se pjesma: *Hajdemo zajedno moliti Gospoda*.

8. 10 Božjih zapovijedi

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

Na početku pjesma: *O, velik je Bog*.

I. Uvod

Deset zapovijedi izriču zahtjeve ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu. Bog ih je predao Mojsiju na brdu Sinaju na dvije ploče, dok je sklapao **savez** sa židovskim narodom, kao iskaz njegove volje i njegove ljubavi. Zato se obje ploče zajedno zovu „Svjedočanstvo“, jer sadrže uvjete saveza što ga je Bog sklopio sa svojim narodom. Objе ploče Saveza sažimlju i proglašuju Božji zakon u deset zapovijedi, pa se zato i zovu „Dekalog“ = „Deset riječi“.

Na jednoj ploči su prve tri zapovijedi i odnose se na ljubav prema Bogu, a na drugoj ploči drugih sedam zapovijedi koje se odnose, na ljubav prema bližnjemu. Vjerno vršenje ovih zapovijedi je iskaz vjernog izvršavanja saveza i istovremeno iskaz naše ljubavi prema Bogu i prema bližnjima. Zapovijedi su zapisane u *Knjizi Izlaska* i u knjizi *Ponovljenog zakona*. Tek će Isus Krist objaviti puni smisao ovih zapovijedi. Nasljedovanje Isusa uključuje obdržavanje zapovijedi. Isus je *Deset zapovijedi* sažeo u *Dvije zapovijedi ljubavi*, pa ih mi uvijek trebamo tumačiti i shvaćati u svjetlu te dvostruke i jedine zapovijedi ljubavi, da se ne bi pretvorile u suhoparno i površno vršenje Zakona.

II. Prve tri Božje zapovijedi

Čuli smo za glavnu židovsku molitvu koja počinje ovako: „*Slušaj Izraele! Jahve je Bog naš, Jahve je jedan! Zato ljubi Jahvu, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom!*“ (Pnz 6, 4). A prva Božja zapovijed glasi:

1. Ja sam Gospodin Bog tvoj; nemoj imati drugih bogova uz mene (Izl 20, 2-5).

Spomenuta židovska molitva i prva zapovijed ljubavi upućuju nas kako trebamo izvršavati ovu prvu Božju zapovijed. Bog je jedan i drugoga nema. On kao ljubav sve ispunja. Sve ostalo u što ljudi vjeruju i čemu se ljudi klanjaju jesu idoli, kumiri, lažni bogovi. Naši lažni bogovi mogu biti i ljudi i stvari koje nas sprečavaju da Boga ne ljubimo iznad svega i da nam je on uvijek na prvome mjestu. Isus sve tri zapovijedi s prve ploče Saveza sveo na zapovijed ljubavi: „Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim i svom dušom svojom i svim umom svojim“ (Mt 22, 37). Ova zapovijed osuđuje mnogoboštvo i zabranjuje idolopoklonstvo i praznovjerje, te sve oblike gatanja i magije.

2. Ne izusti imena Gospodina Boga svoga uzalud (Izl 20, 7; Pnz 5, 11)

Ime je Gospodnje sveto i stoga nam ova zapovijed govori da štujemo ime Božje. Mi vjernici ne smijemo isprazno i nedolično izgovarati Božje ime. **Bogopsovka** je veliki i težak grijeh u našem hrvatskom narodu. Trebamo jedni druge upozoravati i opominjati, ako čujemo da netko psuje Boga u našoj prisutnosti. Kad čujemo psovku treba uvijek u sebi reći: **Blagoslovljen budi Bog**.

Kršćani trebaju braniti Božje dostojanstvo i davati Bogu zadovoljštinu za ovako teške grijehe ljudske oholosti. Isus nam zabranjuje bilo kakvu zakletvu Bogom i svetinjama.

3. Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji (Izl 20, 8-10).

Bog je posvetio dan subotnji. Za Židove subota je bila dan Gospodnji jer je, prema knjizi Postanka, u šest dana dovršeno prvo stvaranje svijeta, a sedmi dan je posvećen Gospodinu. Subota je i spomen-dan židovskoga oslobođenja iz egipatskog ropstva. Kršćani su subotu zamijenili nedjeljom jer je u taj dan Isus uskrsnuo. Nedjelja je spomen novoga stvaranja koje je započeto Kristovim uskrsnućem i spomen našega izlaska iz ropstva grijeha na slobodu djece Božje.

Mi kršćani ne možemo bez nedjelje. Za nas je nedjelja Dan Gospodnji, dan Crkve, dan duhovnog i kulturnog uzdizanja, dan obitelji i dan odmora. Svaka nedjelja za nas je zapovijedana svetkovina i svi vjernici su obvezni u nedjelju sudjelovati na svetoj misi. Nedjeljom ne smijemo raditi ono što bi nam priječilo da iskažemo Bogu štovanje.

9. Božje zapovijedi – Druga ploča (od 4. do 6.)

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

Na drugoj ploči Zakona nalaze se zapovijedi kojima je Bog uredio odnose među ljudima, te stavove prema moralnim i materijalnim vrijednostima kao što su dostojanstvo ljudske osobe, život, brak i zemaljska dobra. Ove zapovijedi temelj su našeg društvenog života. U ovoj katehezi obrađujemo **od 4. do 6. Božje zapovijedi.**

4. Poštuj oca i majku da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji (Izl 20,12)

Božje očinstvo izvor je ljudskog očinstva. Bog želi da poslije njega najviše poštujemo i ljubimo svoje roditelje. „Sine moj, čuvaj zapovijedi oca svoga i ne odbacuj nauka matere svoje (Sir 7,27-28). Dokle god dijete živi u roditeljskoj kući, treba slušati sve što roditelji opravdano od njega traže (usp. Kol 3,20). U Evanđelju piše da je Isus bio poslušan svojim roditeljima (Lk 2,51). A odraslu djecu ova zapovijed opominje da se za roditelje moraju brinuti u njihovoj starosti. Uvijek treba biti zahvalan onima od kojih smo primili dar života i vjere. Nadalje, ova Božja zapovijed traži iskazivanje poštovanja i prema djedovima, precima, odgojiteljima, crkvenim i državnim poglavarima. Obdržavanje četvrte zapovijedi donosi duhovne i materijalne plodove. I roditelji moraju ljubiti i poštovati svoju djecu te im trebaju omogućiti da rastu u dobi, mudrosti i milosti: „A vi, očevi, ne srdite djece svoje, nego ih odgajajte stegom i urazumljivanjem Gospodnjim (Ef 6,4). Roditelji trebaju početi odgajati svoju djecu za vjeru od njihove najranije dobi.

5. Ne ubij (Izl 20,13).

Ljudski je život svet i vrijedan zato što je Bog čovjeka stvorio na svoju sliku i priliku. Svaki je čovjek Božje dijete i naš brat. Nitko nema pravo ubiti ni rođenog ni nerođenog čovjeka, zato što je Bog gospodar i začetnik života. U ovaj grijeh spada i zavist, srdžba, mržnja i osveta, koje su u nama prisutne kao posljedica istočnoga grijeha. Kain je ubio svoga brata Abela iz zavisti (Post 4, 8-12). Te zle sile i nagone moramo pobijediti ljubavlju i praštanjem. Svaki je ljudski život od začeca pa sve do naravne smrti svetinja. Ubojstvo nerođene djece naziva se **abortus**, a ubojstvo starih osoba naziva se **eutanazija**. I jedno i drugo je užasan zločin. One koji bi to uradili, Crkva kažnjava

izopćenjem. U ovu zapovijed spada i grijeh mržnje prema ljudima, zao jezik i namjerna sablazan (tj. kad nekoga navodimo na teški grijeh – to je ubojstvo moralnog čovjekova dostojanstva).

6. Ne sagriješi bludno (*Izl 20,14; Pnz 5,18*).

Svaki je kršćanin sakramentima osposobljen i po njima pozvan da vlada svojim nagonima i da živi u čistoći tijela i duše. Čovjek može sagriješiti bludnim (nečistim ili nedostojnim) mislima, riječima, slušanjem, gledanjem i djelima. Treba izbjegavati pornografiju: ružne slike i filmove na televiziji i internetu. Preljub, rastava, mnogoženstvo i slobodne veze, teške su povrede dostojanstva čovjeka i sakramenta ženidbe. Teško griješi i onaj koji potiče druge na bludni grijeh. Kršćani se moraju u čistoći spremati za svoj brak i u braku biti jedno drugome vjerni i otvoreni životu. I u braku se može bludno sagriješiti ako se živi nemoralno sa svojim bračnim drugom. Čovjek je od Boga pozvan da ljubi čistom dušom i odgovornom Božanskom ljubavlju.

10. Božje zapovijedi – Druga ploča (od 7. do 10.)

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

Na drugoj ploči Zakona nalaze se zapovijedi kojima je Bog uredio odnose među ljudima, te stavove prema moralnim i materijalnim vrijednostima kao što su dostojanstvo ljudske osobe, život, brak i zemaljska dobra. U ovoj katehezi obrađujemo **od 7. do 10. Božje zapovijedi**.

7. Ne ukradi (*Izl 20,15; Pnz 5,19; Mt 19,18*)

Ova zapovijed zabranjuje krađu i nasilno prisvajanje tuđega dobra. Sv. Pavao kaže da ni kradljivci ni razbojnici neće baštiniti kraljevstva Božjega (*1 Kor 6,10*). Inače, u upravljanju sa zemaljskim dobrima čovjek mora biti solidaran i pravedan prema drugima, davati radnicima pravednu plaću, ne varati i švercati. Počinjena krađa zahtjeva odštetu, kao što je to uradio Zakej u Evanđelju koji je vratio četverostruko (usp. *Lk 19,8*). Ako siromahe zanemarujemo, mi ih potkradamo, jer dobra ovoga svijeta namijenjena su svima. Težak je grijeh kada djeca krađu novac od svojih roditelja. Teško griješe oni koji radi svojih interesa drugima uskraćuju pravo na odmor, na nedjelju.

8. Ne reci lažna svjedočanstva (*Izl 20,16*)

Isus nam je rekao da je on naš Put, Istina i Život (usp. *Iv 14,6*). On je došao na svijet da svjedoči za istinu i tko je god od istine sluša njegov glas (usp. *Iv 18,37*). On nam je rekao da će i nas jedino istina osloboditi (usp. *Iv 8,32*). Grijesi protiv istine su: laž, krivo svjedočanstvo, krivokletstvo, dvoličnost, pretvaranje i licemjerje. Laž je kad se govori neistina s namjerom da se bližnji prevari (KKC 2482). Kad lažemo drugima oduzimamo pravo da saznaju istinu. Svatko od nas ima pravo na istinu. „Ne svjedoči lažno protiv bližnjega svoga (*Izl 20,16*). **Kleveta** je kad lažemo na bližnje svoje i tako škodimo njihovu dobru glasu. **Ogovaranje** je kada bez valjanog razloga iznosimo javno tuđe grijehe i pogreške. **Oboje** je grijeh protiv istine i protiv bratske ljubavi, jer „ništa dobar glas i čast bližnjega“ (KKC 2479).

9. Ne poželi tuđeg ženidbenog druga (*Izl 20,17*)

Isus kaže: „Čuli ste da je rečeno: 'Ne čini preljuba!' A ja vam kažem: Tko god s požudom pogleda ženu, već je s njome učinio preljub u srcu“ (*Mt 5, 27-28*). To je tjelesna požuda i ona unosi nered u moralne čovjekove sposobnosti. Ona se u srce ljudsko uvukla istočnim grijehom, pa zato Isus kaže: „Iz srca izviru opake namisli, ubojstva, preljubi, bludništva, krađe, lažna svjedočanstva, psovke,“ (*Mt 15,19*). Požuda unosi nered u moralni čovjekov život i sposobnosti. Protiv tjelesne požude možemo se boriti čišćenjem i obraćenjem srca koje „zahtijeva molitvu, življenje u čistoći, čistu nakanu i čisti pogled (KKC 2532). Ovom zapovijeđu Bog brani i dostojanstvo braka.

10. Ne poželi nikakve tuđe stvari (*Izl 20,17*)

Ova zapovijed zabranjuje pohlepu i gramzljivost za tuđim dobrima, koje su korijen krađe, grabeža i prijevare, što ih zabranjuje sedam Božja zapovijed. To je grijeh jer nepravedno žudimo za onim

što nam ne pripada. Iz ovog se grijeha rađa zavist a to je kad nam je krivo što netko nešto ima, a u sebi gajimo želju da prisvojimo tuđe stvari. Nenavezanost na bogatstvo uvjet je za ulazak u kraljevstvo Božje: „Blago siromasima duhom“ (Mt 5,3) jer ne žele tuđe stvari a svojima znaju primjereno upravljati.

Na svršetku kateheze u župi pjeva se pjesma: *O, velik je Bog.*

1. Dvije zapovijedi ljubavi

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

Na početku pjesma: *On je Ljubav koja ljubi, koja izgara za nas*

1. Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svom dušom svojim i svim umom svojim!

2. Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!

Jedan od farizeja koji je bio učitelj Zakona upita Isusa da ga iskuša:

„Učitelju, koja je najveća zapovijed u Zakonu?“ On mu odgovori: *‘Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svom dušom svojom i svim umom svojim!’* To je najveća i prva zapovijed. **Druga je to jednaka:** *‘Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!’* O tim dvjema zapovijedima ovisi sav Zakon i Proroci“ (Mt 22, 34-40).

Stavljajući ove dvije zapovijedi zajedno, tj. da ne može jedna bez druge, Isus je htio religijskim židovskim vođama i svima nama objaviti, da čovjeka ne spašava puko, ritualno i naviknuto izvršavanje Zakona, tj. 10 Božjih zapovijedi, nego da ih treba prožeti pravom, cjelovitom i iskrenom ljubavlju prema Bogu i prema čovjeku.

1. Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojim i svim umom svojim!

Ova zapovijed ljubavi je sastavni dio židovske dnevne molitve koju je i Isus molio svaki dan kao dijete s Marijom i Josipom, a i kasnije kao odrastao čovjek. Ta molitva glasi: „Čuj, Izraele! Jahve je Bog naš, Jahve je jedan! *Zato ljubi Jahvu, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom, i svom snagom svojom!* Riječi ove što ti ih danas naređujem, **neka ti se urežu u srce.** Napominji ih svojim sinovima. Govori im o njima kad sjediš u svojoj kući i kad ideš putem; kad lijegaš i kad ustaješ“ (Pnz 6, 4-7).

Ova prva zapovijed obuhvaća tri prve Božje zapovijedi, definira naš odnos prema Bogu. Bog se ne može ljubiti samo malo ili ponekad. Bog se ljubi cijelim bićem. On nam treba biti uvijek na prvome mjestu. Ne smijemo ljubav prema Bogu svesti samo na obvezu koja se mora izvršiti tj. na nešto što moramo izvršiti jer se bojimo Božje kazne ili na površno izvršavanje zakona i zapovijedi (kao farizeji). Isus je zato osuđivao farizeje: „**Ovaj me narod usnama časti, a srce mu je daleko od mene**“ (Mk 7,6).

Boga iskreno ljubimo ako rado idemo na nedjeljnu svetu misu i na njoj pobožno sudjelujemo, ako se svaki dan ujutro i navečer pobožno molimo Bogu, ako idemo redovito na župni i školski vjeronauk i ako često mislimo na Boga u svome životu.

2. Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!

Sve su zapovijedi od 4. do 10. sadržane u ovoj: *Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!* Sv. Pavao nam kaže: „Jer tko drugoga ljubi, ispunio je Zakon“ (*Rim 13,8*), tj. ispunio je sve Božje zapovijedi prema čovjeku, od 4. do 10. Sve su Božje zapovijedi, osim četvrte, formulirane tako da nam nešto zabranjuju: ne ubij, ne sagriješ bludno, ne ukradi.... Isus sve te zapovijedi sažima u jednu zapovijed koja je formulirana pozitivno: „*Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!* Bog je ljubav i on traži da prema njemu i prema našim bližnjima gajimo odnose ljubavi. Ovu drugu zapovijed ljubavi iz SZ Isus je dopunio svojom **Novom zapovijedi**: „**Kao što sam ja ljubio vas, tako i vi ljubite jedni druge**“ (*Iv 13, 34*).

12. Molitva Anđeo Gospodnji

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

Na početku pjesma: *Zdravo budi, Marijo.*

„U ono vrijeme: Posla Bog anđela Gabriela u galilejski grad imenom Nazaret k djevici zaručenoj s mužem koji se zvao Josip iz doma Davidova; a djevica se zvala Marija. Anđeo uđe k njoj i reče: ‘Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!’ Na tu se riječ ona smete i stade razmišljati kakav bi to bio pozdrav. No anđeo joj reče: ‘Ne boj se, Marijo! Ta našla si milost u Boga. Evo, začet ćeš i roditi sina i nadjenut ćeš mu ime Isus’... Nato će Marija anđelu: ‘Kako će to biti kad ja muža ne poznajem?’ Anđeo joj odgovori: ‘Duh Sveti sići će na te i sila će te Svevišnjeg osjeniti. Zato će to čedo i biti sveto, Sin Božji’... Nato Marija reče: ‘Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!’ I anđeo otiđe od nje“ (*Lk 1, 26-38*).

Dan kada je Gospa primila anđelovu poruku i kada je začela Isusa po Duhu Svetom, zovemo **Blagovijest**, a slavimo ga kao blagdan 25. ožujka svake godine. Devet mjeseci poslije toga, tj. 25. prosinca, slavimo svetkovinu Božića, dan Isusova rođenja, tj. dan kada je postao čovjekom. Kad se rodio, Gospa i Josip dali su mu ime Isus, što na hebrejskom znači: „Bog koji spašava“ svijet. Zato Isusa zovemo **Spasitelj**. Marija je rodila pravoga Boga i pravoga čovjeka. Zato joj se i molimo: „Moli za nas sveta Bogorodice!“ Blagdan kada se Isus rodio zovemo **Božić**, slavimo ga 25. 12. Kako je začeta i kako se rodila BDM? Marija je začeta bez ljage istočnoga grijeha, od svojih roditelja Joakima i Ane. Taj se blagdan zove **Bezgrešno začeće BDM**, a slavimo ga 8. prosinca. Bog je BDM, zbog predviđenih zasluga njezina sina Isusa, unaprijed očistio od svakoga grijeha. Ona je jedina osoba koja je rođena bez istočnoga grijeha. Zato je anđeo Gabriel i pozdravlja: „Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!“ Blagdan kada se rodila Gospa zovemo **Mala Gospa** (ili Rođenje BDM).

Anđeo Gabriel (grč. angelos – poslanik, glasnik) je Božji glasnik koji donosi poruku i radosnu vijest Djevici Mariji (u gradu Nazaretu) da će po Duhu Svetom roditi Sina Božjega, tj. da će biti Bogorodica. Anđeo je iznenadio Mariju, kojoj nije bilo sve jasno što joj je rekao. U čuđenju i u nejasnoći, jer nije sve razumjela što joj je anđeo rekao, Marija ipak vjeruje i spremno se stavlja Bogu na raspolaganje: „Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!“ Marija nam je zato uzor u poniznosti, u vjeri i povjerenju, u nadi i u ljubavi prema Bogu. Zato joj rodica Elizabeta kaže: „Blažena ti što povjerova što ti je rečeno od Gospodina“ (*Lk 1,45*).

Ako svakodnevno molimo *Anđeo Gospodnji*, mi s **Gospom** ispovijedamo, i kao ona, životom pristajemo uz Boga koji je „radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa. I utjelovio se po Duhu Svetom od Marije Djevice: i postao čovjekom“ (što nedjeljom molimo i ispovijedamo u *Vjeronanju*). U ovoj molitvi, dakle, molimo Mariju Bogorodicu da se i u našem životu ostvari volja Božja, da i mi budemo dostojni obećanja Kristovih, da i mi po smrti i uskrsnuću Kristovu zavrijedimo vječni život.

Molitva *Anđeo Gospodnji* moli se kao jutarnja molitva. Lijepo bi bilo moliti je i u podne kada nas crkvena zvona podsjećaju da „pozdravimo Gospu“, da s njome veličamo Gospodina koji je za nas postao čovjekom, koji nas je otkupio.

13. Grijeħ

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

1. Što je grijeħ? Grijeħ je uvreda Bogu, povreda ljubavi prema Bogu i blišnjemu. Grijeħ je svjesni i slobodni prekršaj Božje zapovijedi. Korijen svih grijeħa je u ljudskom srcu. Grijeħ je naš osobni čin. Ali mi možemo odgovarati Bogu i za tuđe grijeħe ako druge nagovaramo na grijeħ, odobravamo tuđe grijeħe ili ako druge ne spriječimo da ne grijeħe (ako nam je to bilo moguće učiniti).

Grijeħe možemo ovako podijeliti: istočni grijeħ, smrtni ili teški grijeħi, glavni grijeħi i laki grijeħi.

2. Što je istočni grijeħ? To je grijeħ oholosti prvih ljudi koji su htjeli bez Boga, a uz pomoć Sotone, postati kao Bog. To je neposlušnost Bogu, buna protiv Boga. Nisu poštivali Božje zakone o dobru i zlu. Oni su zlorabili ljudsku slobodu. S naših praroditelja Adama i Eve taj se grijeħ prenosi na sve nas. Svi ljudi, osim Blažene Djevice Marije, nasljeđuju istočni grijeħ od Adama i Eve. Istočnim grijeħom ranjena je naša ljudska narav. Ta ranjenost zove se požuda (sklonost na zlo) protiv koje se moramo boriti. Istočni grijeħ se oprašta u krštenju koje nas ne oslobađa naših naravnih slabosti koje ostaju u nama i one se očituju u našoj sklonosti na grijeħ. Tako sveti Pavao govori o grijeħima naše ljudske naravi (on ih zove *djelima tijela*): »To su: bludnost, nečistoća, razvratnost, idolopoklonstvo, vraćanje, neprijateljstvo, svađa, ljubomora, srdžbe, spletkarenja, razdori, strančarenja, zavisti, pijančevanja, pijanke i tome slično. Unaprijed vam kaħem, kao što vam već rekoh: koji takvo što čine, kraljevstva Božjega neće baštiniti« (Gal 5, 19-21).

3. Što su smrtni ili teški grijeħi? To je teška povreda Božjega zakona. Oni nam u srcu razaraju ljubav Božju bez koje ne možemo postići vječno spasenje. Zato se i zovu smrtni grijeħi. Oni čovjeka odvrćaju od Boga. Posljedica smrtnih grijeħa jest isključenje iz Božjega Kraljevstva, gubitak Božje ljubavi i gubitak posvetne milosti. Smrtni grijeħ se oprašta jedino u skrušenoj i valjanoj osobnoj ispovijedi kroz koju nam Bog vraća milost posvetnu. Ako čovjek umre u smrtnom grijeħu osuđen je na „vječnu smrt u paklu“ (KKC, 1861).

Posebno teški smrtni grijeħi protiv Boga su: **bogopsovka** i **krivokletstvo**, a protiv blišnjega **ubojstvo** i **preljub**. Da neki grijeħ bude smrtan, istodobno se traħe tri uvjeta: da vrijeđamo Boga u teškoj stvari i da taj grijeħ činimo svjesno i slobodnim pristankom. Tešku stvar ili „tešku materiju“ pobliħe određuje Deset zapovijedi. Grijeħ povlači za sobom grijeħ, a ponavljanjem istih čina rađa se **grešna navika**. Iz nje proizlaze izopačena nagnuća koja zasljepljuju savjest i iskrivljuju naš sud o dobru i zlu.

4. Što su to glavni grijeħi? To su oni grijeħi koji rađaju druge grijeħe ili mane. To su: oholost, škrtost (lakomost), bludnost, zavist, neumjernost u jelu i piću, srditost i lijenost (nehaj).

5. Što su laki grijeħi? To je prekršaj Božje zapovijedi u lakoj stvari. Laki je grijeħ i onda kada prekršimo Božju zapovijed u teškoj stvari, ali bez pune svijesti i bez potpunog pristanka. Laki grijeħi ne uništavaju ljubav Božju u nama, ali je umanjuju. Ne raskidaju naš savez s Bogom. Svi se spomenuti grijeħi negativno utječu na naš odnos s Bogom, s blišnjima, sa samima sobom i s prirodom. Mi uvijek vrijeđamo Boga, bez obzira na to protiv koga grijeħimo i kako grijeħimo. Bog nas uvijek, preko naše savjesti, poziva na obraćenje, pomirenje i oproštenje.

Božje milosrđe ne pozna granica, »ali tko namjerno odbaci prihvatiti ga pokajanjem, odbacuje oproštenje vlastitih grijeha i spasenje što ga Duh Sveti nudi. Takvo otvrdnuće može dovesti do konačnog nepokajanja i vječne propasti« (KKC 1864).

14. Glavni grijesi

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

Na početku zajedno izmoliti: *Ispovijedam se*.

I. Uvod

1. Što su glavni grijesi? To su oni teški ili smrtni grijesi iz kojih se rađaju svi drugi grijesi. Činimo ih kada Boga povrijedimo u teškoj i važnoj stvari.

2. Koji su glavni grijesi? To su: oholost, škrtost, bludnost, zavist, neumjerenost u jelu i piću, srditost i lijenost (nehaj).

3. Kako možemo počiniti glavne grijehe? Možemo ih počiniti na četiri načina: mišlju, riječju djelom i propustom. To priznajemo u molitvi: *Ispovijedam se*, koju molimo na početku svake mise, kako bi je mogli što dostojnije slaviti.

4. Protiv koga griješimo kada činimo glavne grijehe? Griješimo protiv: Boga, bližnjega, sebe i općeg dobra.

II. Sedam glavnih grijeha

1. Oholost – tim grijehom sagriješili su Adam i Eva. Htjeli su bez Boga biti kao Bog. Tako i mi, što god radimo protiv Boga, a posebno kad ga psujemo i ne poštujemo, griješimo ohološću. Oholost pred Bogom i prema bližnjima je kada se pravimo većima i boljima od njih (*Lk 18, 10-14*, farizej i carinik). U oholost ubrajamo: **ravnodušnost** – kad ne marimo za Božju ljubav; **nezahvalnost** – kada Bogu ne uzvraćamo ljubav za ljubav te **mržnja** – koja niječe dobrotu Božju. Kršćanske kreposti koje se protive oholosti su **poniznost** i **zahvalnost**.

2. Škrtost – to je grijeh pomanjkanja ljubavi da dijelimo s drugim Božje darove. Škrtost je duševna glad. Škrt čovjek je jadan čovjek, čovjek „sitne duše“. Sa škrošću je uvijek povezana pohlepa. Petar Preradović: «Ljudskom srcu uvijek nešto treba, zadovoljno nikad posve nije, čim željenog cilja se dovreba, sto mu želja opet iz njega klije». Čovjekova sreća nije u posjedovanju stvari nego u njihovu dijeljenju s drugima. Krepost protiv škrtosti je **velikodušnost** i **darežljivost**.

3. Bludnost – to je grijeh zlorabe ljubavi i osjećaja. To je nečistoća i razvratnost kada prosto i sebično zadovoljavamo nagone. U grijeh bludnosti ubraja se: **nemoralne misli, nepristojno govorenje, nemoralna djela te gledanje nemoralnih stvari, slika, filmova**. Bludnost se teško protivi dostojanstvu osobe. Krepost protiv bludnosti je **čednost**.

4. Zavist – to je kad mi je krivo radi tuđeg dobra i ja bih ga htio prisvojiti ili uništiti. Nisam zavidan ako se radujem tuđoj sreći i uspjehu te ako se žalostim radi tuđe nesreće. Krepost protivna zavisti je **dobrohotnost**.

5. Neumjerenost u jelu i piću – to je grijeh jer ne znamo blagovati Božje darove, nego ih pohlepno «žderati», preko mjere i potrebe. To je pohlepno i nezahvalno zadovoljavanje nagona za jelom i pićem. Ljudi jedu, a životinje žderu. Riječ blagovati dolazi od riječi blagoslov. Krepost protiv neumjerenosti je **umjerenost**.

6. Srditost – to je grijeh kad ne vladamo sobom, nego hirovito reagiramo protiv svojih bližnjih. Ako srdžba prelazi u želju za osvetom ili želi nanijeti zlo bližnjemu, onda je ona smrtni grijeh. To je prijeki put sotoni da uđe u naše međuljudske odnose. Krepost protiv srditosti je **krotkost** i **blagost**.

7. Lijenost – ovaj grijeh sedijeli na: **duhovnu lijenost** – kad ne surađujemo s Bogom na duhovnoj izgradnji sebe i Kraljevstva nebeskoga (neredovna sveta misa i molitva); i **tjelesnu lijenost** – gubljenje vremena i nehaj za osobno i opće dobro. Lijeni ljudi su paraziti, štetočine i

lopovi jer žive na račun drugih. Suprotno lijenosti je **valjanost** (radinost, služenje). Lijek protiv lijenosti i duhovne i tjelesne je: **MOLI i RADI!**

Uskrsli Gospodin je apostolima predao vlast da opraštaju grijeh: „Primito Duha Svetoga! Kojima otpustite grijeh, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im” (Iv 20,22-23).

Na svršetku kateheze u crkvi se zajedno pjeva pjesma: *Gospodine, smiluj se nama..*

15. Korizma

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

Korizma je vrijeme pripreve za Uskrs. To je vrijeme pokore, posta, molitve i obraćenja. Korizma počinje Pepelnicom ili čistom srijedom. Tada je zapovijedni post i nemrs. Pepeljanje je izvanjski znak naše želje i potrebe za obraćenjem. Pepeljanjem čovjek priznaje da je grešan i traži Božju milost i milosrđe. Pepeo nas podsjeća da ne prijeanjamo uz svjetovne stvari.

Post je uzdržavanje od hrane, a nemrst je uzdržavanje jod mesa i jela s mesom. Post i nemrs Crkva propisuje samo na Čistu Srijedu i Veliki Petak. Post je u Bibliji, uz molitvu i milostinju, sučin kroz koji rastemo u poniznosti, nadi i ljubavi.

Korizma traje 40 dana (od Pepelnice do Večere Gospodnje tj. Velikog Četvrtka) i to je znakovit broj. U Starom Zavijetu broje 40 je znakovit broje: Izraelci su proveli 40 godina u pustinji, Mojsije je 40 dana molio i postio na brdu Sinaj. U Novom Zavjetu Isusu je nakon krštenja je boravio 40 dana u pustinji i molio, nakon Uskrsnuća 40 dana se ukazivao apostolima. Broj 40 je biblijski broj koji označava puninu vremena i postizanja cilja. I mi u korizmi nailazimo na različite kušnje, ponude ...

Korizma je vrijeme milosti u kojem nam Bog daje priliku da razmišljamo o svom životu i vječnom spasenju. Korizma je vrijeme u kojem treba popraviti suradnju s Bogom. Korizma je vrijeme poziva da bolje nasljeđujemo Krista i svoj život suobličimo Njemu. Korizma je vrijeme milosnog susretanje čovjeka s Bogom u ljubavi i milosti.

Korizmena boja je ljubičasta koja je simbol obraćenja, pokore...

- o Korizmena ispovijed – Crkva nam preporuča ispovijed u korizmi: Pomirimo se s Bogom i otvorimo se braći u ljubavi.
- o Križni put – petkom se vrši pobožnost Križnog puta gdje se kroz 14 postaja razmatra otajstvo Kristove muke i smrti. Vjernici na taj način štuju Kristovu muku i smrt. Postaje opisuju Isusov križni put od Getsemanskog vrta do Golgote. Križni put kao pobožnost nastao je u Stednjem vijeku.

Na svršetku kateheze u župi pjeva se pjesma: *Ja se kajem.*

16. Sakrament krštenja

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

I. Što znači riječ krst, krštenje, krstiti?

U hrvatskom krstiti znači „uroniti“ u vodu, „u-krstiti“, tj. unijeti u Krista, učiniti nekoga Kristovim, biti obilježen trajnim i neizbrisivim Kristovim biljegom.

1. Zašto je potrebno krštenje?

Krštenje je potrebno zato što su Adam i Eva zloupotrijebili Božju ljubav, zlorabili su svoju slobodu. Zgriješili su grijehom oholosti, htjeli su uz pomoć Sotone biti kao Bog, htjeli su biti sami sebi bog. Krštenjem nam Krist oprašta istočni grijeh, vraća potpunu sličnost s Bogom i postajemo „novo stvorenje“ (2 Kor 5, 17), prava djeca Božja.

II. Što dobivamo po sakramentu krštenja?

1. Krštenje je sakrament (vidljivi znak) po kojem nam se a) oprašta istočni grijeh, b) postajemo djeca Božja i c) postajemo članovi Crkve.

2. Krštenjem postajemo dionici Kristova života i njegove trostruke službe:

a) svećeničke – Krist je veliki svećenik. Po krštenju postajemo, zajedno s ostalim krštenicima, dionici općeg svećeništva te smo dužni:

moliti za druge, moliti s drugima i moliti da se svi ljudi spase;

prikazivati svoj život Bogu kroz slavljenje nedjeljnih i blagdanskih svetih misa, posvećivati se sudjelujući u slavlju svetih sakramenata;

klanjati se Bogu u ljubavi i istini, iskazivati mu iskreno štovanje.

b) kraljevske – Krist je jedini Kralj i jedini Spasitelj. Mi po krštenju primamo Kristovo kraljevsko dostojanstvo djece Božje. Postajemo „drugi Krist“. To kraljevsko dostojanstvo najviše se očituje u služenju bližnjima. Služiti bližnjima znači kraljevati. Isus za sebe kaže: „Jer ni Sin Čovječji nije došao da bude služen, nego da služi i život svoj dade kao otkupninu za mnoge“ (Mk 10, 45).

c) Proročke – Krist je jedini pravi prorok. Naša proročka služba jest u tome da svojim životom, riječju i životom, ljudima svjedočimo Evanđelje. Prorok je onaj koji svakodnevno živi i naviješta Evanđelje te širi Kraljevstvo Božje, živeći u ljubavi i istini.

III. Kada je Isus ustanovio krštenje?

Isus je ustanovio sakrament krštenja svojim krštenjem na rijeci Jordanu. Isus se krsti iz solidarnosti prema nama i preuzima naše grijehе.

IV. Naređuje li Isus da se svatko mora krstiti?

Nakon uskrsnuća Isus povjerava apostolima poslanje : „ Pođite i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovijedio“ (Mt 28, 19-20). „Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se, a tko ne uzvjeruje, osudit će se“ (Mk 16,6).

17. Krštenje je nužno za spasenje

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

Krštenjem potpuno uranjamo u Krista, ulazimo u novi život, postajemo novo stvorenje. Krštenjem primamo dar vječne pripadnosti Bogu. Zato i kažemo da krštenje u duši ostavlja neizbrisivi biljeg Božje milosti te se ne može ponavljati.

Krštenje je prvi i najveći sakrament u našem životu. Krštenje našem životu daje smisao i cilj.

1. Krštenje je prvi i temeljni sakrament spasenja

– Krštenje ostavlja u duši neizbrisivi duhovni biljeg;

– Krštenje zahtijeva rast u vjeri (vjeronauk i kršćanski odgoj).

2. Što dobivamo krštenjem

- Oprašta nam se istočni grijeh s kojim se rađamo;
- Postajemo članovi Crkve – Naroda Božjega;
- Postajemo djeca Božja;
- Primamo posvetnu milost.

3. U ime čije vjere se djeca krste

- U ime vjere Crkve;
- U ime vjere svojih roditelja; oni trebaju svoje dijete odgajati u vjeri, učiti ga

živjeti po Božjim zapovijedima, učiti ga ljubiti Boga i bližnje;

- U ime vjere svojih kumova; oni obećavaju da će roditeljima pomagati odgajati dijete u vjeri i biti svjedok vjere svome kumčetu.

4. Tko može krstiti

- Redovito i svečano krštava biskup, svećenik i đakon;
- U nuždi može krstiti svaki čovjek, uz uvjet da ima nakanu Crkve.

5. Obred krštenja

- Trostruko polijevanje vode po glavi;
- Izgovaranje formule krštenja: I... ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen!

6. Tko se može spasiti bez krštenja

- Oni koji umru za kršćansku vjeru (*krštenje krvlju*);
- Oni koji ne poznaju Krista i Crkvu, ali iskreno traže Boga (*krštenje željom*).

7. Obnova svoga krsnog saveza s Bogom svaki dan

- Čvrsto vjerujem u Boga, Oca i Sina i Duha Svetoga. Životom želim potvrditi svoj krsni savez s Bogom i tako obnoviti sveti pradjedovski zavjet vjere u Isusa Krista i vjernosti Katoličkoj Crkvi. Svoju odluku polažem u Bezgrešno srce Presvete Bogorodice Marije. Najvjernija Odvjetnice, na braniku stoj, čuvaj našu svetu vjeru i Hrvatski dom. Amen!

18. Uvod u sakrament svete ispovijedi (ili pomirenja)

Ovdje donosimo evanđeoski tekst koji na najbolji način oslikava što je grijeh, što je kajanje i obraćenje, kako nam Bog prašta i kako mi teško praštamo jedni drugima. Glavna poruka ovoga teksta jest da je Bog ljubav, da nas ljubi i da nam prašta te da i mi tako činimo.

Za razliku od farizeja i pismoznanaca, Isus nije odbacivao i osuđivao grešnike. On je samo osuđivao grijeh, a grešnike je poticao na obraćenje, da se vrate Bogu. Da ponuka grešnike da se vrate Bogu i da pouči farizeje i pismoznance da Bog nije samo Bog pravde, nego i ljubavi, Isus je njima i nama ispričao ovu prisposobu (priču):

I. "Čovjek neki imao dva sina. Mlađi reče ocu: 'Oče, daj mi dio dobara koji mi pripada.' I razdijeli im imanje. Nakon nekoliko dana mlađi sin pokupi sve, otputova u daleku zemlju i ondje potraži svoja dobra živeći razvratno. Kad sve potroši, nastaje ljuta glad u onoj zemlji te on počne oskudijevati. Ode i približi se kod jednoga žitelja u onoj zemlji. On ga posla na svoja polja pasti svinje. Želio se nasititi rogačima što su ih jele svinje, ali mu ih nitko nije davao. **Došavši k sebi**, reče: 'Koliki najamnici oca moga imaju kruha napretek, a ja ovdje umirem od gladi! **Ustat ću, poći svomu ocu i reći mu: 'Oče, sagriješih protiv Neba i pred tobom! Nisam više dostojan zvati se sinom tvojim. Primi me kao jednog od svojih najamnika.'** **Usta i pođe svomu ocu.**

II. Dok je još bio daleko, njegov ga otac ugleda, ganu se, potrča, pade mu oko vrata i izljubi ga. A sin će mu: 'Oče! **Sagriješih protiv Neba i pred tobom! Nisam više dostojan zvati se sinom tvojim.**' A otac reče slugama: 'Brzo iznesite haljinu najljepšu i obucite ga! Stavite mu prsten na ruku i obuću na noge! Tele ugojeno dovedite i zakoljite, pa da se pogostimo i proveselimo jer sin mi ovaj bijaše mrtav i oživje, izgubljen bijaše i naše se!' I stadoše se veseliti."

III. A stariji mu sin bijaše u polju. Kad se na povratku približio kući, začu svirku i igru pa dozva jednoga slugu da se raspita što je to. A ovaj će mu: '**Došao tvoj brat pa otac tvoj zakla tele ugojeno što sina zdrava dočeka.**' A on se rasrdi i ne htjede ući. **Otac tada iziđe i stane ga nagovarati.** A on će ocu: 'Evo toliko ti godina služim i nikada ne prestupih tvoju zapovijed, a nikad mi ni jareta nisi dao da se s prijateljima proveselim. **A kada dođe ovaj tvoj sin koji s bludnicama proždrije tvoje imanje, ti mu zakla ugojeno tele.**' Nato će mu otac: '**Sinko, ti si uvijek sa mnom i sve moje – tvoje je. No trebalo se veseliti i radovati jer ovaj brat tvoj bijaše mrtav i oživje, izgubljen i naše se!'**" (Lk 15, 11-32).

Da bi ovaj odlomak bolje razumjeli podijelili smo ga u tri dijela:

I. Prvi dio priče opisuje rasipnoga sina koji je otišao iz očeve kuće bogat, da bez Boga traži sreću u razvratnom životu. Sve je očevo protratio, hranio je svinje, a i sam je živio kao svinja, bez morala, bez ljubavi i odgovornosti. Postao je ološ. Kad je pao na dno života, došao je k sebi. Odlučuje ustati i poći svome ocu. Kaje se i želi se obratiti. Svijest o očevoj dobroti i ljubavi dala mu je snage i hrabrosti da se vrati u očevu kuću. Promislio je sve svoje grijehove, pobudio u duši kajanje, odlučno je ustao i pošao natrag kući, svome ocu. To je obraćenje.

II. Drugi dio priče opisuje oca (Boga) koji svaki dan gleda kad će mu se sin vratiti. Trči mu ususret, grli ga i ljubi, i prije nego mu je sin izrazio svoje kajanje. Sin mu se skrušeno u naručju ispovijeda. Otac, sav radostan, grli ga s obje ruke, sve mu oprašta, sve mu najljepše i najbolje daje: i gozbu, i prsten, i obuću, sve ono što je prije imao, iako sin ni na što više nije imao pravo. Otac u ovoj prisposodbi slika je Boga koji nas uvijek prima i uvijek prašta kad se iskreno kajemo i u svetoj ispovijedi obraćamo i postajemo ponovno njegova draga djeca.

III. Stariji sin je simbol farizeja i pismoznana koji propovijedaju Boga pravde, Boga koji daje samo ono što smo zaradili i misle da se čovjek spašava samo po onome što zavrijedi. Ovaj stariji sin predstavlja i nas koji nismo svjesni kolika je čast i dostojanstvo biti dijete Božje u njegovoj Crkvi, koji ne znamo praštati jedni drugima, koji s grijehom osuđujemo i grešnika.

Zaključak: Mlađi sin griješi što odlazi iz očeve kuće i živi rasipno i razvratno, a stariji griješi jer u kući oca svoga nije svjestan ljubavi i sigurnosti koja ga okružuje. Oba sina trebaju obraćenje. Bog je dobar prema oba sina, a mi se trebamo prepoznavati ili u mlađem ili u starijem sinu. Mlađi (rasipni) sin se obratio, a stariji nije te još k tomu osuđuje brata svoga.

19. Sakrament ispovijedi (ili pomirenja)

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

1. Idi i odsada više nemoj griješiti

Isus se uputi na Maslinsku goru. U zoru eto ga opet u Hramu. Sav je narod hrlio k njemu. On sjede i stade poučavati. Uto mu pismoznanci i farizeji dovedu neku ženu zatečenu u preljubu. Postave je u sredinu i kažu mu: 'Učitelju! Ova je žena zatečena u samom preljubu. U Zakonu nam je Mojsije naredio takve kamenovati. Što ti na to kažeš?' To govoraču samo da ga iskušaju pa da ga mogu optužiti... A on im reče: 'Tko je od vas bez grijeha, neka prvi na nju baci kamen.' A kad oni to čuše, stadoše odlaziti jedan za drugim, počevši od starijih. Osta Isus sam – i žena koja stajala u sredini. Isus se uspravi i reče joj: 'Ženo, gdje su oni? Zar te nitko

ne osudi?' Ona reče: 'Nitko, Gospodine.' Reče joj Isus: **'Ni ja te ne osuđujem. Idi i odsada više nemoj griješiti'** (Iv 8, 1-11).

Isus, pismoznancima i farizejima koji su došli iskušati ga da vide hoće li prekršiti Mojsijev zakon, svraća pozornost sa ženinih na njihove grijehe: *Tko je od vas bez grijeha, neka prvi na nju baci kamen.* Budući da je Isus poznavao sve njihove grijehe, mogao ih je pred njima javno iznijeti, kao što su oni javno iznosili grijeh žene koju su zatekli u preljubu. Isus štiti njihovo pravo na privatnost iako su oni povrijedili privatnost preljubnice. Isus grešnici spašava život od kamenovanja, čuva njezinu intimu, oprašta joj grijehe i vraća joj dostojanstvo djeteta Božjega. Isus je ni nasamo ne osuđuje, osuđuje i oprašta joj grijehe i upućuje je u novi život: *Idi i odsada više nemoj griješiti.* Na kraju naše ispovijedi, kao izraz našeg obraćenja i čvrstog prijanjanja uz Boga, mi govorimo: *...Mrzim na sve svoje grijehe i čvrsto odlučujem da ću se popraviti i da više neću griješiti.*

2. Praštajte i oprostite vam se

Kad je Sin Božji iz ljubavi prema nama postao čovjekom, bio je u svemu nama jednak, osim u grijehu. Svojim krštenjem na rijeci Jordanu pokazao je veliku solidarnost prema nama grešnicima, uzimajući na sebe grijehe svijeta. Isus nije došao na svijet osuditi grešnike, nego ih spasiti. Svoje javno djelovanje počeo je riječima: *Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje! **Obratite se i vjerujte evanjelju!*** (Mk 1,15).

Kroz cijelo vrijeme svoga trogodišnjeg javnog djelovanja Isus se druži s grešnicima, pozivao ih na obraćenje, a obraćenima oprašta grijehe i dariva novi život. Pismoznanci i farizeji su osudili Isusa na smrt ponajviše zato što se družio s grešnicima i što im je grijehe opraštao. I mi smo svi grešnici. Isus i nas poziva na obraćenje u iskrenoj i valjanoj ispovijedi.

Isus nas ovim primjerom o preljubnici još želi poučiti da ne smijemo druge ogovarati, suditi i osuđivati, nego da trebamo drugima praštati: *Ne sudite i nećete biti suđeni. Ne osuđujte i nećete biti osuđeni. **Praštajte i oprostite vam se*** (Lk 6,37). U Očenašu molimo: *Otpusti nama duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim.* Uvijek činimo težak grijeh kad druge ogovaramo i osuđujemo, i kad im ne opraštamo.

3. Kojima otpustite grijehe, otpuštaju im se

Kada čovjek na duši ima težak grijeh, onda se on nalazi u tami, u ropstvu zla, daleko od Boga. Poremećeni su njegovi odnosi i s Bogom, i s bližnjima, i sa samim sobom i sa svojim okruženjem. Potičući ljude na obraćenje i opraštajući im grijehe Isus ih vraća Bogu, bližnjima i sebi samima. Ljudi tada postaju svjesni sebe jer ponovno postaju djeca Božja. Zato je Isus čim je uskrsnuo, na sami dan svoga uskrsnuća, ustanovio sakrament pomirenja ili ispovijedi, šaljući svoje paostole: *Mir vama! Kao što je mene poslao Otac i ja šaljem vas. ...Primite Duha Svetoga! **Kojima otpustite grijehe, otpuštaju im se, kojima zadržite, zadržani su im*** (Iv 20, 19-23). Tu vlast opraštanja grijeha apostoli su predali biskupima i svećenicima. Mi u *Vjerovanju* molimo: *Vjerujem u oprostjenje grijeha, uskrsnuće tijela i život vječni.* To je istina naše vjere.

4. Naša ispovijed

Ako grijehe svoje priznajemo, ako se za grijehe iskreno kajemo i ako čvrsto odlučimo da više nećemo griješiti, Kristovo oprostjenje u ispovijedi vraća nas iz tame grijeha i daje nam milost jakosti da se borimo protiv zla u sebi i u svijetu te da prijanjamo uz dobro. Ispovijed je najljepši dar što ga je Bog mogao dati našoj slaboj ljudskoj naravi. Ta naša slaba ljudska narav ne umanjuje našu odgovornost za ono zlo koje svjesno i namjerno počinimo.

20. Sakrament pomirenja ili ispovijedi

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

Na početku kateheze pjeva se pjesma: *Ne boj se jer ja sam s tobom.*

Čim je uskrsnuo od mrtvih, na Uskrs, Krsit se ukazao apostolima u dvorani posljednje večere i rekao im: *Mir vama! Kao što je mene poslao Otac i ja šaljem vas. ...Primate Duha Svetoga! Kojima otpustite grijehe, otpuštaju im se, kojima zadržite, zadržani su im (Iv 20, 19-23)*. Ovim riječima Krist je ustanovio sakrament pomirenja i dao apostolima vlast opraštanja grijeha. Apostoli su tu vlast opraštanja grijeha predali biskupima, a biskupi svećenicima. Zato mi u *Vjeronanju* molimo: *Vjerujem u oprostjenje grijeha, uskrsnuće tijela i život vječni.*

I. Pet uvjeta za valjanu svetu ispovijed:

1. Promisliti grijehe (ispitati svoju savjest)
2. Pobuditi u duši kajanje za grijehe
3. Odlučiti da nećeš više griješiti
4. Iskreno ispovjedi sve svoje grijehe
5. Izvršiti pokoru (zadovoljštinu) za svoje grijehe.

Da bi naša ispovijed bila sveta trebamo ispuniti ovih 5 uvjeta. Ako nam nedostaje jedan od ovih uvjeta, ispovijed je nevaljana i svetogrdna.

II. Plodovi ispovijedi

Kada počinimo težak grijeh naš se odnos prema Bogu i prema drugima narušava. Teški grijeh u nama zamagljuje i povrjeđuje sliku Božju. Stoga, u temeljitoj i valjanoj ispovijedi ponovno zadobivamo:

1. Pomirenje s Bogom
2. Pomirenje s Crkvom i sa svojim bližnjima
3. Pomirenje sa samim sobom
4. Pomirenje sa svojim okruženjem

Bog nas u svetoj i valjanoj ispovijedi oslobađa djela tame, da živimo kao djeca svjetlosti. Stoga nam on u ispovijedi, osim oprostjenja grijeha, daruje svoga Duha koji nam daje snagu da živimo kao djeca Božja, tj. da živimo u ispravnom i iskrenom odnosu s Bogom, s bližnjima, sa samima sobom i sa svojim okruženjem. A to znači da s Kristom zajedno izgrađujemo kraljevstvo Božje.

III. Kad se trebamo ispovijedati

1. Kad na duši imamo težak grijeh (ne smijemo ga nositi dugo na duši)
2. Za velike katoličke blagdane (Uskrs, Božić, Velika Gospa, patron župe...)
3. Češće, kad nam savjest ili duhovna potreba nalaže (npr. za početak i kraj školske godine; ili mjesečna ispovijed – kao što je pobožnost prvih petaka...).

IV. Oproštenje

„Pojedinačna i cjelovita ispovijed teških grijeha s odrješenjem ostaje redovitim sredstvom za pomirenje s Bogom i Crkvom“ (KKC 1497).

21. Priprema za sakrament pomirenja (ili svete ispovijedi)

Kateheza za prvopričesnike i njihove roditelje

I. Kako možemo sagriješiti

1. **Mišlju** – griješimo kada se zadržavamo i zabavljamo u nemoralnim (bludnim) mislima i kad želimo zlo drugima.
2. **Riječju** – kad izgovaramo ružne riječi i psujemo drugima njihove svetinje i njihove bližnje. Najteži grijeh riječju jest psovka Boga (bogohula) koja je jako raširena u našem narodu.
3. **Djelom** – kada činimo ono što je loše u Božjim očima, tj. što se protivi njegovim zapovijedima.

4. Propustom – kada propuštamo učiniti ono što smo bili dužni učiniti, i kao ljudi i kao kršćani. Zaključak: na ova četiri načina možemo počinuti svih sedam glavnih grijeha i prekršiti svih deset Božjih zapovijedi.

II. Protiv koga griješimo?

1. Protiv Boga, **2.** Protiv bližnjega, **3.** Protiv sebe samih, **4.** Protiv općega dobra.

Bog je stvorio čovjeka kao osobu, tj. dao mu je sposobnost da s njime i s drugim ljudima uspostavlja odnose, da razgovara, da se druži, da ih ljubi. Čovjek je društveno biće i stoga ne može živjeti bez drugih. Da bi čovjek mogao postići svoju sreću živeći sa svima u ljubavi i miru, Bog mu je dao *Deset zapovijedi*, *Dvije zapovijedi ljubavi*, te osim ovoga Isus nam je dao i svoju *Novu zapovijed*.

III. Kojim grijesima vrijeđamo Boga i bližnje

1. Ohološću, **2.** Škrtošću, **3.** Bludnošću, **4.** Zavišću, **5.** Neumjerenošću u jelu i piću, **6.** Srditošću i **7.** Lijenošću (o 7 glavnih grijeha imali smo jednu cijelu katehezu).

Ako svjesno i namjerno počinimo bilo koji od sedam glavnih grijeha mi smo počinili težak smrtni grijeh. Teški ili smrtni grijesi narušavaju sve naše odnose: i prema Bogu, i prema bližnjima, i prema sebi, i prema našem okruženju. Ovi naši četverostruki odnosi ovise jedan od drugome i uvjetuju jedan drugoga. Tako npr. ako je netko teškim grijehom uvrijedio svoga bližnjega, istovremeno se narušava naš odnos prema Bogu, prema samima sebi i prema našem okruženju. Zato sv. Ivan apostol i Evanđelista kaže: „Rekne li tko: ‘Ljubim Boga’, a mrzi brata svog, lažac je. Jer tko ne ljubi svoga brata kojega vidi, Boga kojega ne vidi ne može ljubiti” (1 Iv 4,20).

IV. Kojim redom treba ispovijedati grijeh?

1. Svoj odnos prema Bogu – ispovijedamo uz pomoć prve tri Božje zapovijedi.

2. Svoj odnos prema bližnjima ispovijedamo uz pomoć ostalih Božjih zapovijedi (od 4. do 10.), vodeći računa o svih sedam glavnih grijeha.

3. Svoj odnos prema sebi – je posljedica onoga kako se ponašamo prema Bogu, svojim bližnjima i općem dobru. Tu spadaju grijesi protiv tijela i protiv duše. Tu spadaju prije svega oni grijesi koje počinim besramnim gledanjem, čitanjem, slušanjem, govorom, djelima, te grijesi lijenosti, pretjeranost u zabavi, neumjernosti u jelu i piću, u zabavi.

4. Svoj odnos prema općem dobru – najviše pokazujem svojim kulturnim ili nekulturnim, korisnim ili štetnim ponašanjem prema općem dobru, prema stvarima i stvorenjima.

Na svršetku kateheze u župi pjeva se pjesma: *Tu pred tobom stojimo mi.*

22. Ispit savjesti za prvopričesnike

I. Moj odnos prema Bogu

1. Vjerujem li čvrsto u Boga i ljubim li ga cijelim bićem svojim, više od svega ostalog?

2. Jesam li psovao Boga, svece i svetinje ili spominjao Božje ime uzalud?

3. Sudjelujem li redovito i pobožno na nedjeljnoj svetoj misi?

4. Molim li se redovito Bogu, ujutro i navečer, prije i poslije jela?

5. Idem li redovito na župni i školski vjeronauk?

II. Moj odnos prema bližnjima

1. Poštujem li svoje roditelje, odgojitelje i starije osobe?
2. Poštujem li svakoga čovjeka kao sliku Božju, bez obzira tko je i kakav je?
3. Nastojim li biti susretljiv i sa svima biti u dobrim odnosima i u pravome miru?
4. Jesam li bio sebičan i zavidan drugima; na druge se srdio, s drugima se svađao i tukao; drugima se rugao; mrzio ih i osvećivao se; ogovarao i klevetao druge?
5. Jesam li izbjegavao loše društvo?

III. Moj odnos prema samome sebi

1. Brinem li se dovoljno za svoje duševno i tjelesno zdravlje?
2. Jesam li gledao, govorio i činio nepristojne stvari?
3. Jesam li bio neumjeren u jelu i piću, u igri i zabavi?
4. Jesam li bio lijen i neodgovoran?
5. Vježbam li se u poniznosti, strpljivosti, blagosti?

IV. Moj odnos prema tuđem i općem dobru

1. Sudjelujem li rado u akcijama za opće dobro u kući, župi, školi i inače u društvu?
2. Čuvam li prirodu i okoliš kao Božji dar za sebe i druge?
3. Jesam li narušavao javni red i mir?
4. Koristim li se savjesno sa stvarima i sredstvima koje pripadaju svima?
5. Jesam li krao ili neovlašteno uzimao tuđe i zajedničke stvari?

23. Kako se ispovijeda

- Dolazeći pred svećenika reci: *Hvaljen Isus i Marija!*
- Potom klekni i prekrsti se: *U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen!*
- Zatim reci: *Skrušeno ispovijedam svoje grijehе koje sam učinio/la od djetinjstva.*
- Potom iskreno kaži sve svoje grijehе: protiv Boga, blišnjega, samoga sebe i općeg dobra.

- Nakon što si ispovjedio sve svoje grijehе reci: *To su moji grijesi, molim pokoru i odrješenje.*
- > Nakon toga svećenik te može nešto upitati, savjetovati ili ti odmah dati pokoru koju trebaš izvršiti za svoje grijehе.

– Potom moli čin pokajanja: *Kajem se od svega srca što uvrijedih Boga, najveće i najmilije dobro. Mrzim sve svoje grijeha i čvrsto odlučujem da ću se popraviti i da neću više grijehiti.*

> Svećenik moli jednu kratku molitvu, pa ti potom podjeljuje oproštenje grijeha ovim riječima: Ja te odrješujem od grijeha tvojih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga.

– Ti odgovori: *Amen!*

> Nakon toga svećenik ti kaže: Gospodin ti je otpustio grijeha. Pođi u miru!

– Ti odgovori: *Bogu hvala!*

– Potom ustani, nađi zgodno mjesto u crkvi i izmoli naređenu pokoru za grijeha.

24. Sakrament Euharistije ili svete mise

Riječ euharistija dolazi od grčke riječi "euharistia" – što znači zahvaljivanje. Slavljenjem svete mise na najsavršeniji način slavimo Boga i zahvaljujemo mu što nas je svojom mukom i smrću na križu otkupio i svojim uskrsnućem spasio od vječne smrti i osigurao nam vječni život u nebu.

1. Kad je i kako ustanovljena sv. misa

– Isus je ustanovio svetu misu na Posljednjoj večeri, kada je uzeo kruh i rekao: *Uzmite i jedite od ovoga svi: ovo je moje tijelo koje će se za vas predati.* Nakon toga uzeo je kalež s vinom i rekao: *Uzmite i pite iz njega svi: ovo je kalež moje krvi novoga i vječnoga saveza koja će se proliti za vas i za sve ljude. Ovo činite meni na spomen.* Svaki sakrament je vidljivi znak Božje milosti. Sakrament euharistije je vidljiv po materiji kruha i vina te po riječima (formi) koje nad kruhom i vinom izgovara Isus i svećenik.

2. Sveta misa ima četiri glavna dijela:

– **Uvodni obredi:** ulazna pjesma i pozdrav; pokajnički čin; Slava i zborna molitva.

– **Služba riječi:** prvo čitanje iz Starog Zavjeta; pripjevni psalam; drugo čitanje iz Novog Zavjeta; Evanđelje; homilija (propovijed),

Vjerovanje, i vjernička molitva.

– **Euharistijska služba** sastoji se od: prinos darova (kruha i vina), darovna molitva, predslavlje, euharistijska molitva ili kanon.

– **Pričesni obred:** Oče naš, znak mira, pričest, popričesna molitva, blagoslov i otpust.

3. Kako je Isus prisutan u sv. misi

– Po svojoj riječi, pod prilikama kruha i vina, po osobi službenika, po

zajednici vjernika i po svakom vjerniku pojedinačno (ako je dostojan).

4. Sv. misa izvor i vrhunac svega

– Sv. misa je najsavršenija molitva

– Sv. misa je veza jedinstva s Bogom i sa zajednicom vjernika.

Na svršetku kateheze u župi pjeva se pjesma: *Danas smo sretni.*

25. O vidljivim znakovima euharistije

Za ostvarivanje svoje trajne prisutnosti u sakramentima, Isus je odabrao one znakove i simbole koji nama ljudima mnogo znače. Tako je za sakrament euharistije odabrao najvažnije simbole za život: kruh i vino te ih povezao s pojmovima gozbe, žrtve, ljubavi i zajedništva.

Kruh i vino – plodovi su zemlje i našega rada i znakovi naše brige, pažnje i ljubavi što ih poklanjamo jedni drugima. Oni su simboli života i ljudske radosti. Isus nam se stoga htio trajno darivati pod prilikama kruha i vina. Isus je tim znakovima dao još dublje i i svetije značenje. Pod prilikama posvećenog kruha i vina Isus nam dariva svoje tijelo i svoju krv, dariva nam sebe u svojoj ljudskoj i božanskoj stvarnosti. Po ovim znakovima Isus trajno obnavlja zajedništvo s nama, obnavlja savez koji smo s Bogom sklopili na krštenju.

Gozba – je zajedničko blagovanje, zajedničko jelo. Ona je izraz ljudskog zajedništva. Zajedničko jelo za istim stolom izražava duboku unutarnju povezanost, duboko zajedništvo s onima koje smo pozvali na gozbu. Isus nas poziva na euharistijsku gozbu da se s njime i međusobno susrećemo u ljubavi. Slavljenjem i primanjem sakramenta euharistije, očituje se i trajno obnavlja najdublje zajedništvo s uskrslim Kristom i naše međusobno zajedništvo. Slaveći zajedno euharistiju mi ostvarujemo Kraljevstvo Božje na zemlji u kojemu se ostvaruju novi odnosi, odnosi ljubavi i zajedništva među ljudima.

Žrtva – nešto žrtvovati znači odreći se nečega i to darovati nekom drugom. U SZ mnoge su žrtve bile povezane sa zajedničkim blagovanjem (žrtvovanje pashalnog janjeta bilo je povezano s pashalnom gozбом). To su bile žrtvene gozbe kojima se izražavalo zajedništvo s Bogom i zajedništvo među sudionicima na gozbi. Isus je ustanovio Euharistiju u okviru židovske pashalne (žrtvene) gozbe na Posljednjoj večeri sa svojim učenicima gdje je riječima i gestama pokazao da je on novo pashalno janje koje se dobrovoljno žrtvuje, predaje u smrt iz ljubavi i vjernosti prema Bogu i prema ljudima. To je označio lomljenjem kruha svojim učenicima: “Uzmite i jedite...” te pružanjem čaše s vinom govoreći: “Uzmite i pijte iz nje svi...”. Isus je htio da u Euharistiji trajno ostane njegova žrtva, njegovo predanje u smrt, njegovo darivanje Bogu i nama. Stoga sv. misu ili euharistiju nazivamo nekrvnom žrtvom i gozбом ljubavi. Sudjelovanjem u euharistiji u nama se trajno obnavlja neizrecivo živo zajedništvo s Bogom i naše međusobno zajedništvo. I mi sudjelovanjem u sv. misi, i kao pojedinci i kao zajednica, postajemo dar Bogu i jedni drugima. Sv. misa je spomen-čin cijelog Kristova života, posebno njegove smrti i njegova uskrsnuća.

Na svršetku kateheze u župi pjeva se pjesma: *Jedan kruh.*